

Møte onsdag den 8. april 2015 kl. 10

President: Ole Mic Thommessen

Dagsorden (nr. 61):

1. Muntlig spørretime
2. Referat

Presidenten: Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Lisbeth *Berg-Hansen* fra og med 8. april og inntil videre
- fra representanten Freddy *de Ruiten* om omsorgspermisjon onsdag 8. april

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Aust-Agder fylke: Line Kysnes *Vennesland*For Nordland fylke: Tor Arne Bell *Ljunggren***Presidenten:** Line Kysnes Vennesland og Tor Arne Bell Ljunggren er til stede og vil ta sete.

Representanten Kari Henriksen vil fremsette et representantforslag.

Kari Henriksen (A) [10:01:09]: Jeg har den glede å overbringe et representantforslag om innhold i kriminalomsorgen på vegne av stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Jorodd Asphjell, Lene Vågslid, Knut Storberget og meg selv.**Presidenten:** Representanten Hans Fredrik Grøvan vil fremsette et representantforslag.**Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:01:36]:** Jeg har gleden av å fremme representantforslag om alkohol på vegne av Olaug V. Bollestad, Geir S. Toskedal, Kjell Ingolf Ropstad og meg selv.**Presidenten:** Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:57]

*Muntlig spørretime***Presidenten:** Stortinget mottok onsdag 1. april meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime. Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Første hovedspørsmål er fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:02:29]: For det store flertallet er søndag en hviledag hvor det ofte foregår felles aktivi-

teter basert på frivillighet, f.eks. innen idrett, korps, kirke eller nabolag. Dette er dagen da vi kan ta fri – som familie, med venner, samtidig og sammen.

Regjeringen vil ha søndagsåpne butikker alle vanlige søndager. Det betyr at den eneste felles hviledagen vi normalt har i løpet av en arbeidsuke, står for fall. Handelsnæringens organisasjoner og fagforeningene som organiserer ansatte, er samstemte imot dette forslaget. Det er heller ikke flertall i folket. De som organiserer folk, ser konsekvensen og ringvirkningene av at søndagen blir som en hvilken som helst annen arbeidsdag. Det lyder hult når regjeringen hevder at det blir en mulighet – ikke en plikt – å holde søndagsåpent. Vi vet nok om konkurranseeffekten som følger av åpningstider. Hva er alternativet for småbutikken når det store kjøpesenteret holder åpent? Frisørsalonger og andre butikker i søndagsåpne kjøpesentre har knapt noe valg, de må følge senterets åpningstider.

Forskning fra Fafo viser at søndagsåpne butikker samlet sett vil omfatte nær 300 000 sysselsatte. Hvordan vil det prege samfunnet? Vil kommunene f.eks. måtte legge til rette for søndagsåpne barnehager?

Det er ikke opplagt at alle skal ha hviledag på samme dag, sier kulturministeren. Nei, det er ikke opplagt, men vi kan som fellesskap velge det. Vi kan ta gode valg som samfunn. I dag er det mange som må jobbe på søndager, og som holder Norge i gang: sykehus, de som rydder vei. Likevel er det slik for de aller fleste av oss at vi kan regne med å ha fri den dagen. Det er et kulturelt kjennetegn ved landet vårt at vi har fri, en roligere dag, en annen takt og tid sammen for å dekke andre behov enn å handle.

Nå er dette forslaget ute på høring. Så langt tyder reaksjonene på bred motstand, og mitt spørsmål er da: Er dette en reell høring i den forstand at regjeringen vil trekke forslaget hvis motstanden mot det i høringen skulle tilsi det?

Statsminister Erna Solberg [10:04:38]: Arbeiderpartiet har i en årrekke ført en heroisk kamp mot å utvide åpningstidene i Norge og mot å sørge for at Norge blir et åpnere land, brette opp monopoler og bidra til det samfunnet vi ser i dag, hvor vi ikke lenger må løpe til butikken for å nå den klokken halv fem, men hvor vi faktisk har et samfunn hvor butikkene er åpne, slik at det er tilpasset et moderne familieliv.

Det at vi lever et litt ulikt liv i familier, betyr at samfunnet også må være litt ulikt og ha ulike åpningstider. Etter vår mening er det sånn at åpne butikker på søndag og muligheten til søndagshandel er en del av det å sørge for at hver familie kan gjøre sine valg om hvordan de vil leve. Jeg mener at det ikke er en plikt til å ha åpent på søndager, det er en mulighet til å ha åpent på søndager. Om det er økonomisk gunstig for butikker å holde åpent på søndager, vil de gjøre det.

I dag er det 85 kommuner i landet hvor butikkene har lov til å være åpne på søndager. Hvert år kommer det opp konfliktsaker hvor butikker i kommuner får nei til å ha åpent på søndag fordi Fylkesmannen mener at de ikke er turistaktige nok. Vi ser f.eks. kommuner som Lillehammer og Øyer, der butikken på Hafjell har en av de abso-

lutt største omsetningene av alle butikker i området. Hvorfor det? Jo, fordi Hafjell blir karakterisert som et turiststed. Dermed reiser folk fra Lillehammer for å handle på søndag når butikken er åpen. Det skaper også ulikheter rundt omkring.

Vi mener at denne valgfriheten er viktig for familier. Valgfriheten gir muligheter, det er ingen plikt å ha åpent, og det er heller ingen plikt å handle. Hver familie kan velge sine aktiviteter og sin deltakelse. Det er heller ikke sånn at vi har påtvunget lørdagsåpne barnehager fordi om butikkene er åpne på lørdag.

Jonas Gahr Støre (A) [10:06:37]: Jeg fikk ikke svar på spørsmålet, men vi får se når høringen nærmer seg slutten. Hver familie har sine behov og friheter. Det er ikke slik at dette bare handler om den friheten vi har til å kunne handle, det kan vi til kl. 23.59 på lørdager stort sett alle steder. Dette handler også om den friheten folk har til å si at de har fri, og for 300 000 og flere vil dette handle om at en ikke har friheten til å si at en har fri på søndag, for det følger av det at en må arbeide når sentret holder åpent. De ordningene statsministeren beskriver, er ordninger som viser at vi har et fleksibelt opplegg, at det er mulig å handle, at en ikke kommer til å gå i beit for det en trenger, men vi har altså én dag i uken som en felles norm hvor vi har fri.

Det er også en miljødimensjon i dette, og jeg har lyst til å stille statsministeren spørsmål om at den økningen i aktivitet med å holde bygg åpne, transport osv. vil, ifølge forskning som har kommet, tilsvare det vi kutter i utslipp ved å ha elbiler. Det blir nulltet ut om vi får søndagsåpne butikker. Er det bidraget til den omstillingen vi trenger på klimaområdet, at vi får én dag til med kommersiell handling i landet den ene dagen vi ellers kunne tatt fri sammen?

Statsminister Erna Solberg [10:07:46]: Vi har i dag et fleksibelt system fordi Arbeiderpartiet ble nedkjempet på 1980-tallet og 1990-tallet, fordi vi skapte et åpnere samfunn. Arbeiderpartiet har brukt de samme argumentene – kanskje ikke miljøargumentet – i hver debatt. Den gangen butikkene stengte kl. 16.30 og kl. 17, brukte Arbeiderpartiet de samme argumentene. Den gangen det var vanskelig for kvinner å være i heldagsjobb fordi man ikke fikk tid til å gå i butikken, bestemte Arbeiderpartiet seg for at det var viktigere å begrense åpningstidene i butikkene enn å gi familiene mulighet til å gjøre de valgene de selv ville.

Så er det sånn at søndagsåpne butikker utvider ikke arbeidstiden i Norge. Det bidrar faktisk til at det er samme type arbeidstid. Det betyr at noen vil jobbe på noen søndager, men det vil sannsynligvis også skape flere jobber, som åpningstidene allerede har gjort, og det blir flere jobber for studenter, flere muligheter til tilleggsaktiviteter, flere muligheter til å klare seg fremover for de som er unge, og som trenger en start inn i arbeidslivet. Det har økt tjenestesektoren i vårt samfunn at vi har utvidet åpningstidene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trond Giske.

Trond Giske (A) [10:08:58]: La meg først si som leder av utdanningskomiteen at jeg tror det er bedre at studentene studerer, enn at de jobber på Rema.

Men nå har nå regjeringen fremmet denne ideen om søndagsåpent, og vi konstaterer at de som jobber i butikkene, er imot, de mener at dette rammer friheten til å ha fri i helga. De som eier butikkene, er imot, de mener at det rammer lønnsomheten til bedriftene, og de som handler i butikkene, det norske folk, er imot, for de mener at det rammer søndagen som en annerledes dag.

Nå registrerer vi at regjeringen ikke lytter til folkelige organisasjoner, fagbevegelsen, arbeidstakere og det norske folk, men arbeidsgivere bruker jo Høyre tradisjonelt å høre på. Når NHO Handel sier at hvis vi skal utvide åpningstidene med kanskje 10–15 pst. og ikke få særlig større omsetning, så rammer dette produktiviteten, det rammer lønnsomheten, og det rammer mange små næringsdrivende. Er det et argument som Høyre kanskje ville lytte til?

Statsminister Erna Solberg [10:10:01]: Det er slik at det blir valgfritt om man vil holde åpent eller ikke. Det gir større muligheter for familiene til å handle, og det er ingen plikt. Det gir også flere jobber til studenter og andre som ønsker å ha en jobb. Hvis representanten Trond Giske hadde vært opptatt av å bedre studiefinansieringen, er han vel glad for at i to budsjetter etter hverandre har vi regulert studielånene og rammen for det mer enn det prisstigningen har vært, i motsetning til den forrige regjeringen. Så det er litt bedre å være student under denne regjeringen enn det var under den forrige regjeringen.

Når det gjelder spørsmålet om søndagsåpne butikker, er det ute på høring. Vi skal selvfølgelig lytte til høringsinstansene, men det er ikke sånn at vi lytter til monopolister eller dem som ønsker å begrense, alltid. Vi har en lang tradisjon, vi faktisk, for å regulere også mot næringslivets interesser noen ganger, for vi vet f.eks. at man ikke ønsker mer konkurranse. Da er det vår plikt å sørge for at konkurransen er til stede, slik at vi bidrar til at velferdstilbudet til forbrukerne blir bedre.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:11:20]: Ifølge regjeringens høringsnotat er det vanskelig å angi presist konsekvensene av forslaget som fremmes. Regjeringen sender forslag ut på høring og forandrer på tradisjoner og samfunnsstrukturer som har eksistert i hundrevis av år, uten å vite hva det vil føre til. Det ser ut til å være et ønske om å forandre noe de fleste av oss anser som noe som fungerer godt. Søndagen som en annerledes dag oppleves av mange som et gode, en verdifull dimensjon og noe som gir livskvalitet.

Ifølge notatet kan åpning for søndagsåpne butikker føre til effektivisering og restrukturering i næringen, og ifølge Handelens samarbeidsutvalg kan vi vente oss større og færre vareutsalg og at mer av handelen flytter inn i kjøpesentrene. Dette kan føre til en omstrukturering i bransjen og en avskalling av de minst lønnsomme bedriftene.

Er dette en utvikling som statsministeren virkelig ønsker? Mener statsministeren at det er viktigere at markeds-kreftene får råde, enn at gode samfunnsstrukturer bevares?

Statsminister Erna Solberg [10:12:27]: Jeg tror kanskje vi er grunnleggende uenige om hvorvidt enhver ordning som har vart i et par hundre år, skal være fremtidsordningen. Da hadde vi ikke hatt det samfunnet vi har i dag, for samfunnet vårt har utviklet seg. Den gangen vi utviklet det med å endre åpningstidene – og det gjorde vi i flere runder – gjorde vi det nettopp fordi vi så at i et nytt samfunn, hvor folk lever et annet liv, trengs det at butikkene er organisert på andre måter.

Jeg er uenig med dem som sier at dette betyr at vi ikke har en felles familiedag. Jo, enhver familie kan bestemme hvilken felles familiedag de vil ha. Hver familie kan organisere og gjøre det på sin måte, og det vil være sånn at for noen er lørdagen en fin fellesdag, og for andre er søndagen en fin fellesdag. Jeg forakter ikke dem som mener at det også kan finnes fellesskap i å ha tid til å gå sammen som familie og handle på en søndag hvis man trenger det, fordi mor, far og barn da har muligheten til å foreta noe handling.

Det er slik at vi ønsker et bredt mangfold i næringslivet, og det kommer vi til å tilstrebe, men vi ønsker også valgfrihet for forbrukerne.

Presidenten: Neste oppfølgingsspørsmål er fra Trygve Slagsmål Vedum – Trygve Slagsvold Vedum. Det var riktig!

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:13:46]: Det er godt at det er noen tradisjoner som består! (Latter i salen).

Vi i Senterpartiet mener at det er klokt å ta vare på noen tradisjoner, og det har vært en tradisjon i Norge i generasjon på generasjon at søndag er en annerledes dag. Det er et gode, og har vært et gode, og det kommer til å bli et gode.

Når regjeringen har varslet at de ønsker å forflata samfunnet, at søndag skal være lik alle andre dager, har alle reagert negativt. Kirka har gjort det, frivillige organisasjoner har gjort det, fagbevegelse og næringsliv har gjort det – det brede Norge har gjort det. Men stortingsrepresentantene fra Høyre kjører på. En av de varmeste forsvarerne for å gjøre søndagen lik alle andre dager er Heidi Nordby Lunde, som sa: Næringen vil ikke at den skal være annerledes, fagbevegelsen vil ikke at den skal være annerledes, kristenfolket vil ikke at den skal være annerledes, og skimoralistene vil heller ikke at søndag skal være annerledes.

Er statsministeren enig i en sånn beskrivelse av motstanderne av at søndagen skal være en annerledes dag?

Statsminister Erna Solberg [10:15:02]: Jeg ville absolutt ikke tørre å være moraliserende overfor skiløpere, for jeg er gift med en som er veldig glad i å gå på ski. Da får jeg kjæft når jeg kommer hjem!

På den andre siden trenger ikke jeg å karakterisere andre, jeg sier bare at vi er for noe. Vi er for den valgfriheten for enkelte familier til å organisere sitt liv, vi er for mu-

ligheten til å velge hvilken dag man gjør til fellesdag for familiene, og vi er for muligheten til å kunne handle.

Det er jo sånn at i 85 av landets kommuner har man bestemt at der skal man ikke ha den tradisjonen, for der er arbeidsplassene avhengig av inntektene fra turisttrafikken, mens to av landets største turistbyer, Oslo og Bergen, får ikke lov til å være turistbyer, for der har vi så mye annet næringsliv og så mange andre arbeidsplasser. Men hvis man ser på hvor det er flest turister i dette landet, hvor det er flest arbeidsplasser som på en søndag kunne vært reddet, eller der man kunne jobbet og gitt tilbud til turistene, i f.eks. Oslo og Bergen, så er det ikke lov, fordi det ikke er en så stor andel av det.

Så det er litt relativt hvis tradisjonene bare gjelder alle andre kommuner enn disse 85.

Presidenten: Sveinung Rotevatn – til oppfølgingsspørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:16:25]: I Venstre har vi tillit til lokaldemokratiet, ikkje minst i spørsmål som berre vedkjem det enkelte lokalsamfunnet. Det er krevjande å sjå at det skal vedkome nokon i Alta om ein butikk har ope i Aurland.

Når vi stolar på at lokaldemokratiet kan handtere krevjande spørsmål, viktige spørsmål, som å skape ein god skule for barna våre, ei verdig eldreomsorg for dei eldre, det å busetje flyktingar, det å styre skjenkepolitikken – er det ein spesiell grunn til at vi ikkje skal kunne ha tillit til at lokaldemokratiet kan ta stilling om ein butikk har ope eller ikkje?

Statsminister Erna Solberg [10:17:11]: Forutsigbarhet for investeringer i næringslivet kan gjøre at forskjeller mellom kommunene kan bli vanskelige i et fireårsperspektiv og med en fireårshorison. Det betyr at for en butikk som med ett politisk flertall – det ene – skal utvide og basere seg bl.a. på søndagshandel, vil det være vanskelig hvis de bare har et fireårsperspektiv, fordi de kan tro at dette er en sak som endrer seg etter de fire årene. Det kan være en av grunnene, altså forutsigbarhet for små og mellomstore bedrifter – som jeg vet at representanten fra Venstre også er opptatt av at vi skal sikre.

Ellers mener jeg at dette er et spørsmål som også lokaldemokratiet kan diskutere. Derfor har regjeringen sendt ut to ulike alternativer på høring, bl.a. det som utgår av Venstres program, nemlig at kommunene får et ansvar for å kunne fatte beslutningen. Men regjeringens anbefaling er at vi gjør dette til et nasjonalt regelverk, slik som for åpningstidene for øvrig.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:18:19]: Noen må jobbe på søndag fordi det er viktig. Politi, sjukehus og brannvesen må fungere hele tida. Men det står ikke akkurat om liv og død å kunne kjøpe sko og sminke på søndagen. Folk som jobber i butikk, trenger å ha fri sammen med ungene sine.

Nå hører jeg at statsministeren mener at man sjøl kan velge hvilken dag man vil ha fri. Jeg vet ikke om det kommer til å bli akseptert at man tar ungene sine ut av skolen på en onsdag for å være hjemme og ha denne felles fridagen. Jeg regner med at det ikke lar seg gjøre.

Når det er sånn at alle undersøkelser viser at prisene vil øke, at flere småbutikker vil gå konkurs, og at flere må jobbe ubekvemt på søndag, som ikke akkurat oppleves som noen frihet – hva er det da som gjør at regjeringen står på dette? Mener statsministeren at det er en viktigere frihet å kunne kjøpe sko og sminke på en søndag enn å sikre at flere familier kan få være sammen med ungene sine på en felles fridag?

Statsminister Erna Solberg [10:19:23]: En åpning for å ha søndagsåpent betyr ikke en utvidelse av arbeidstiden for den enkelte. Den ligger fast i de reguleringene som ligger i arbeidsmiljøloven.

Så til spørsmålet om økte priser. En arbeidsgruppe i OECD har gjennomført en studie av konsekvensene av liberaliseringen av åpningstidsbestemmelsene på søndager i en rekke europeiske land. Studien har ikke funnet at prisene øker. Den har vist at mer søndagshandel har fått flere i arbeid, og at deler av varehandelen har fått økt omsetningen sin. Det er den vurderingen som OECD har gjort når de har sett på de europeiske landene som har åpnet for søndagshandel.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:20:11]: Ja da – det er fint at statsministeren ønsker at vi skal kunne bestemme over vår egen fritid, men så vet vi alle at som de svake menneskene vi er, har vi en tendens til å gjøre dumme ting hvis vi får anledning til det. Det er vel derfor vi regulerer en del ting her i samfunnet, og det var vel kanskje derfor Vår Herre ga oss et hint om hvilken dag vi skulle la være å jobbe. (Munterhet i salen).

Så har vi det problemet at konkurransesituasjonen i varehandelen er slik at en helt opplagt konsekvens av søndagsåpent vil være færre småbutikker og færre arbeidsplasser – utenom de store kjedene, som er de eneste som ønsker denne søndagsåpningen. Hvordan vil en høyreregjering kompensere for det tapet av arbeidsplasser og småbedrifter som søndagsåpent vil gi som sannsynlig konsekvens?

Statsminister Erna Solberg [10:21:17]: Jeg har nok et annet forhold til hvor mye formynderstat vi skal være overfor folk, om de gjør dumme ting eller ikke. Jeg mener at de begrensningene vi skal legge for folk når de gjør dumme ting, gjelder ting som er farlige for dem selv eller farlige for andre. Utover det mener jeg faktisk at friheten til innimellom å gjøre noen dumme ting er en del av den erfaringen vi alle i vårt livsløp skal lære av.

Så er det jo sånn at Vår Herre kanskje har bestemt søndag. Den jødiske Herren bestemte en annen dag, den muslimske en tredje. Jeg mener at det ikke er argumenter for

hvorfor vi skal ha en endring på det, men jeg mener at i et samfunn som har endret seg, hvor familiemønsteret har endret seg, er det å kunne ha åpent alle dager i uken en av de mulighetene som er tilpasset det livet vi lever.

Jeg har lyst til å minne om at alle de argumentene jeg hører nå, hørte jeg på 1980-tallet, da jeg var ung og politisk aktiv, mot utvidelsen av åpningstidene. Det har alltid vært noen som har konservert de gamle måtene å leve på. Vi tror på friheten til enkeltmennesker.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:22:39]: 148 mennesker blei sist veke drept i eit islamistisk terrorangrep på ein høgskule i Kenya. Den ekstreme gruppa Al Shabaab stod bak massakren. Det vekker avsky når terroristar sorterer studentar etter religion og massakrerer dei kristne. Kenyanarane er òg sjokkerte over at hovudmannen bak massakren er ein av deira egne. Han er verken fattig eller kunnskapslaus, men ein velutdanna jurist som tidlegare var lærar ved ein islamsk skule i Kenya. Igjen ser me at det er ideologisk ekstremisme snarare enn fattigdom som motiverer islamistisk terrorisme.

Al Shabaab er frå Somalia kjend for ekstrem brutalitet og intoleranse. Kenya har i aukande grad blitt offer for deira aksjonar. Al Shabaab har dei to siste åra stått bak angrep som har tatt livet av over 400 menneske i Kenya. Me må fordøme angrep på skular i konfliktsituasjonar. Det har mi fulle støtte når Noreg saman med Argentina no lanserer forslag om at skular skal ha same folkerettslege beskyttelse som Raudekrossen i militære konflikter.

Internasjonalt rettsvern forpliktar ansvarlege statar, men temmer neppe terroristorganisasjonar som ser på menneskerettane, demokratiet og folkeretten som moderne villfaringar i strid med deira forståing av islam. Spørsmålet mitt er derfor todelt: Vil regjeringa styrkje Noregs innsats mot islamistisk ekstremisme, og vil regjeringa styrkje støtta til arbeid for trusfridom, som jo er ein av dei mest grunnleggjande menneskerettane?

Statsminister Erna Solberg [10:24:42]: Jeg har lyst til å understreke at bildene fra Kenya – sammen med de bildene vi ser fra Nigeria, eller de vi faktisk ikke ser, fordi tv-kameraene ikke har kommet inn i de områdene – viser en eksplosiv og ekstremt vanskelig situasjon knyttet til ekstremismens fremvekst i deler av Afrika. Vi vet det fra før av i Syria, i Irak og i Libya, som holder på å splittes opp og deles, vi vet det fra situasjonen vi også nå ser med angrepene i Tunis, der det er en fremvekst av ekstremisme som er bekymringsfull, og som det internasjonale samfunnet må ta på alvor. Det blandes sammen med alle de andre konfliktene som eksisterer, f.eks. på Den arabiske halvøy mellom sjiamuslimer og sunnimuslimer og mellom rivaliserende ekstremistgrupper. Det er ekstremt viktig at vi internasjonalt har en samlet front for å forsøke å bekjempe det.

Så har jeg lyst til å si at det er ekstremt vanskelig å bekjempe. Det er helt riktig at i noen land er det ideologisk velutdannede, godt integrerte personer som er rekrut-

tert til dette. I andre land, ser vi f.eks. på fremmedkrigere, er det ikke det som er hovedbildet. Men vi vet at blant terrororganisasjoner og i forbindelse med terrorhandlinger som har vært utført tidligere, har rekrutter både fra Egypt og fra Storbritannia vært høyt utdannet og dyktige. Derfor må vi jobbe på veldig mange ulike nivåer. Noe av det gjør vi gjennom det som også representanten nevnte, ved å forsøke å få til et internasjonalt regelverk om skoler og utdanning. Det mener jeg er viktig, jeg mener det er viktig for fremtiden for barns skolegang. Men jeg er helt enig i at det neppe kommer til å stoppe denne typen bevegelser som vi ser, for de bryr seg ikke om krigens spilleregler. Det er krigere uten ære, og det er krig helt uten regler, det vi ser rundt omkring. Men internasjonalt samarbeid, det å støtte opp under trosfrihet, er blant de viktigste områdene.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:26:54]: Eg er einig med statsministeren i at dette er ekstremt vanskeleg, men me har òg sett ei utvikling inn i dette tusenåret der nettopp meir ekstremisme får meir alvorlege utslag. I haust tok eg imot ein appell frå evangeliske og protestantiske kyrkjesamfunn i Syria og Libanon. Dei fryktar ei regelrett utsletting av det kristne nærveret i Midtausten, og dei ber verdssamfunnet både om nødhjelp og tiltak for å stanse dei militante islamistane.

Eg synest det seier noko når kristne grupper seier at dei ser at nærveret av kristne kan bli utsletta i Midtausten. Det seier noko om alvorret i situasjonen. Det seier noko om vårt ansvar for å gjere enda meir for at det internasjonale samfunnet står samla, og gjere enda meir i nettopp denne kampen.

Statsminister Erna Solberg [10:27:56]: Vi ser nå en situasjon i Midtøsten som vi ikke på samme måte har sett tidligere. I mange land i Midtøsten har kristne og muslimer med ulik bakgrunn kunnet leve side om side, med respekt for hverandres tro og med armslag – selvfølgelig med knuffing og utfordringer, men vi har sett det.

En av de største kristne menighetene i Midtøsten er de koptiske kristne i Egypt. De mener vel nå at de har en litt bedre beskyttelse under dagens regjering enn det de hadde tidligere, men vi så f.eks. at av de egyptiske gjestearbeiderne som var i Libya, var det de som ble plukket ut som offer for direkte halshugging o.a., noe som medførte at Egypt utførte en hevnaaksjon rettet mot de samme libyske gruppene.

Det å jobbe for at vi har trosfrihet – det å jobbe internasjonalt for dette – er utrolig viktig. Men vi må lete etter de nøklene som bidrar til at vi stopper konfliktene og ekstremismens fremferd. Og som jeg sier: Vi skal lete etter alle, og jeg håper at alle vil samarbeide om det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Hans Olav Syversen.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:17]: Trosfrihet er, som statsministeren sa, en av de grunnleggende menneskerettighetene. Den trosfriheten skal også gjelde her i landet, og jeg tar det opp i denne sammenheng – vi snakker nå om

personer som kommer til Norge, og som konverterer. Der har vi et spesielt ansvar, og i den avtalen som regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre har inngått, er det et særskilt punkt knyttet til hvordan vi behandler konvertitter, som det har vært betydelig kritikk mot. Dette er noe vi alene har ansvar for.

Vi fikk i februar en rapport fra et advokatfirma, bestilt av regjeringen i tråd med avtalen, som også kritiserte norsk praksis. Så mitt spørsmål er: Når vil Stortinget få seg forelagt endringer som følge av den avtalen vi har inngått?

Statsminister Erna Solberg [10:30:24]: Det er ingen tvil om at dagens utlendingslov gir beskyttelsesmulighet hvis en står i fare for å bli forfulgt ved retur på grunn av sin tro. Det er tydelig og klart i den utlendingsloven vi har i dag. Det som er det store spørsmålet, er om man i utlendingsforvaltningen praktiserer en forståelse av konvertering og den risikosituasjonen en retur vil være, som er god nok. Det er det denne rapporten også har gått igjennom, og den har altså kritiske punkter bl.a. til de spørsmålene som stilles og annet. Dette betyr ikke i utgangspunktet at Stortinget får seg forelagt en egen sak knyttet til spørsmål om konvertitter, men de fire samarbeidspartiene vil måtte snakke igjennom hvordan man sørger for at praksisen i måten man behandler og saksbehandler disse sakene på, blir så god at vi sikrer at konvertitter får den retten til beskyttelse de allerede har etter utlendingsloven, hvis de står i fare for forfølgelse ved retur. Det er viktig å huske at det er det siste som er avgjørende, ikke om man har konvertert.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:31:39]: Jeg vil takke Knut Arild Hareide for å ta opp et veldig viktig spørsmål, fordi terroren i Kenya har åpenbart fått veldig lite oppmerksomhet i vestlig presse, og jeg synes det er viktig at dette spørsmålet også tas opp i den norske nasjonalforsamling. Norge skal jo snart bidra ytterligere i kampen mot ekstremisme, slik vi har gjort i mange år i Afghanistan. Det er en innsats som Arbeiderpartiet støtter. Det som er bekymringsfullt i bildet nå, er at norske soldater skal ned og kjempe og trene opp en irakisk hær, og vi har sett ganske omfattende menneskerettighetsbrudd begått av den irakiske hæren og også sjiamilitsgrupper.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Deler statsministeren min bekymring når det gjelder det landskapet de norske soldatene skal inn i i Irak, i den viktige kampen de skal kjempe mot islamsk ekstremisme?

Statsminister Erna Solberg [10:32:39]: Alt med situasjonen i Syria og Irak gir nå grunn til bekymring. Det gir grunn til bekymring at den regjering som vi i dag har i Irak, ikke klarer å være bred nok for å skape den alliansen av alle grupperingene som vi hadde håpet at vi skulle få ved skiftet, noe som hadde kunnet sørge for at sunniene og sjiaene kunne jobbe bedre sammen. Vi ser en tydeligere sunni-sjia-splittelse. Vi ser et Iran, som jo står bak flere av disse militsene som vi ser i Irak, som pusher på

sine interesser i området. Dette er selvfølgelig et vanskelig tema. Vi velger å fortsette med de to engasjementene vi har gått til Stortinget og fått tilsagn om å kunne bidra med. Det ene er i de kurdiske områdene, og det andre er i Bagdad. Det viktige med våre opplæringstiltak er bl.a. at krigens spilleregler er en viktig del av den opplæringen, for å bidra til at de bruddene på menneskerettigheter som vi ser, ikke gjennomføres.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:33:53]: Religion er direkte eller indirekte årsak til undertrykkelse, vold og massakrer overalt i verden. Overalt i verden slaktes mennesker ned på grunn av sin tro, manglende tro eller feil tro. Friheter som ytringsfrihet og likestilling er ikke mulig å ha uten samtidig å ha full religionsfrihet. Ikke bare kristne i muslimske land, men også jøder og muslimer selv, i f.eks. Kina, Myanmar og tidvis også India, blir undertrykket og forfulgt. Det var veldig prisverdig at både presidentskapet og regjeringen ved Børge Brende stilte opp på den internasjonale religionskonferansen vi hadde her i Oslo, men vi må gjøre veldig mye mer hvis vi skal klare å få til en global bevegelse blant parlamentarikere, blant politikere overalt i verden, for å få til de endringene vi trenger.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan planlegger regjeringen å ta lederrollen internasjonalt for å skape mer religionsfrihet i verden?

Statsminister Erna Solberg [10:34:45]: Norge har en lang tradisjon i å jobbe med interreligiøst samarbeid, også med støtte fra regjeringen. Vi gjør det først og fremst gjennom våre trossamfunn i Norge, ved aktivitet overfor trossamfunn andre steder. For det er ofte sånn at det er troende som møter troende, som skaper den beste dialogen om tro og om religionsfriheten. Men det kommer til å være viktig for denne regjeringen at vi fører den dialogen samtidig som vi også må ta de klare og tydelige grepene i justispolitikken når det gjelder fremmedkrigere – de klare grepene vi må ta i Norge for å sørge for at færre ungdommer lar seg mislede inn i troen på ekstremismen. Det skal vi gjøre internasjonalt også, rett og slett for å bidra til å stoppe fremveksten av dette og den militære dominansen som gis av ulike terrororganisasjoner med ekstremistisk grunnsyn.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgingsspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:35:57]: Det er tydelig at det var et godt møte i går kveld.

Jeg vil gjerne følge opp spørsmålet knyttet til Kenya, fordi i Norge har vi til nå hatt en bred politisk debatt rundt rekruttering til ISIL, rundt behovet for å hindre at nordmenn går i tjeneste for ISIL. Det har kanskje vært mindre politisk oppmerksomhet rundt tilsvarende problematikk når det gjelder Al Shabaab. Vi vet at ved minst ett tilfelle har én med bakgrunn fra Norge vært involvert i terror på vegne av Al Shabaab. Det vil derfor være interessant å få høre hva regjeringen vil gjøre for å rette opp-

merksomheten mot rekruttering til Al Shabaab framover, og også hva Norge ser for seg er mulig å gjøre for å bidra til en politisk prosess i Somalia som gjør at flere kan feste lit til den regjeringen som er der, i stedet for til væpnede opprørsgrupper.

Statsminister Erna Solberg [10:37:02]: Et stort spørsmål på ett minutt. Det er jo sånn at det arbeidet vi gjør mot ekstremisme i Norge, ikke bare er knyttet til ISIL. Det er knyttet til alle typer ekstremisme, og vi håper at med de virkemidlene vi forsøker å få i gang, den tettere oppfølgingen i kommunene, det samarbeidet vi har, og den oppfølgingen PST har – den dreier seg vel så mye om andre grupper, og det er også en av grunnene til at noen av de somaliske navnene som har vært oppe knyttet til Al Shabaab, også har vært kjent av politiet på forhånd. Det er viktig å jobbe med de somaliske gruppene, en stor gruppe i Norge. Det er blitt, hvis jeg ikke husker feil, den tredje største ikke-europeiske innvandringsgruppen i Norge nå. De er mange, de er unge – det er viktig – og de er dårligere inkludert enn veldig mange andre. Det er viktig for oss å fokusere på det for å sørge for at ikke denne typen ideer befester seg og flere reiser. I tillegg er det viktig at vi støtter fredsprosessen i Somalia, støtter FN's arbeid knyttet til dette.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [10:38:11]: Miljøpartiet De Grønne har støttet det norske instruktørbidraget i kampen mot ISIL fordi vi mener at Norge er nødt til å ta stilling til en helt avgjørende oppgave for å beskytte mennesker mot en sånn organisasjon. Så vet vi samtidig, som flere talere har vært inne på her i dag, at irakiske regjeringsstyrker og sjiamilits begår handlinger som overhodet ikke samsvarer med det formålet som Norge er i Irak for å fremme. Spørsmålet til statsministeren er: Hvordan planlegger regjeringen å følge opp utviklingen i Irak, og hvilke tidsfrister setter man for å vurdere om forutsetningene for det norske instruktørbidraget er til stede eller ikke?

Statsminister Erna Solberg [10:39:04]: Vi gjør det fortløpende i det samarbeidet vi har internasjonalt i kampen mot ISIL og i kampen for å sikre at Irak kan få en dyktig og samlende regjering. Slik det ser ut nå, er det ingen grunn til at vi ikke skal gå videre med det bidraget. Det har tatt litt lengre tid enn vi hadde håpet å få det utplassert – det er det ikke bare Norge som har, det er det flere land som har.

Noe av det vi må være tydelige på overfor den irakiske hæren, er nettopp det jeg sa tidligere: krigens spilleregler. En viktig del av den opplæringen både våre spesialstyrker i Afghanistan, våre politiopplærere i Afghanistan og våre ordinære rådgivere ga, og som også kommer til å være det vi gir i Irak, er nettopp hva som er menneskerettigheter, hva som er konfliktsituasjonsregelverket, og hva man ikke kan gjøre. Vi må være veldig tydelige i fordømmelsen vår også av de overgrepene som begås av den irakiske hæren,

men det er sannsynligvis først og fremst militsen som har gjort dette.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:40:20]: Regjeringens kommunereform som lokaldemokratireform ble avlyst før påske og ble erstattet av en ren sentraliseringsreform. Det ble klart da regjeringen la fram sitt forslag om hvilke oppgaver regjeringen mener kommunene skal få. Oppgavene som er foreslått, er små og ubetydelige. Noen større oppgaver kan kanskje bli overført til de største kommunene, men det må først utredes. I tillegg har regjeringen startet en prosess med å frata kommunene viktige oppgaver som f.eks. ansvaret for eldreomsorgen.

Regjeringens politikk oser av mistillit til norske lokale folkevalgte. Derfor er det ikke overraskende at det kommunereformen i realiteten handler om, er å fjerne kommuner og å få færre lokalpolitikere rundt omkring i Norge. Det er jeg og vi i Senterpartiet svært kritiske til. Vi mener det er viktig at folk kjenner dem som har ansvaret for viktige oppgaver som barnehage, skole, eldreomsorg, den lokale kulturen – at man har tjenester nær der folk bor.

Regjeringen omtaler selv oppgavemeldingen som tidenes maktflytting. Men når man ser reaksjonene hos norske lokalpolitikere og ikke minst hos Høyres egne, har det ikke vært noe jubelrop. Så jeg vil gi statsministeren en liten mulighet: Hvilke konkrete oppgaver som foreslås flyttet, er det som vil gi mer nærhet til tjenester for folk, og som vil skape større engasjement rundt lokalpolitikken framover?

Statsminister Erna Solberg [10:41:58]: For det første er det viktig med en kommunereform på bakgrunn av de oppgavene som kommunene i dag driver. Skal vi gjennomføre de tankene som vi hadde – et flertall på Stortinget – i forbindelse med Samhandlingsreformen om å styrke kunnskapen i norsk eldreomsorg når det gjelder til pasienter som ikke skal flyttes på mellom første- og andrelinjetjenesten, men få et godt tilbud raskere lokalt, trenger vi mer kompetanse, og vi trenger bedre tilbud. Vi trenger det for å sørge for at utdanningstilbudet til våre barn blir enda bedre. Vi må sørge for at alle barn i dette landet får en skolegang med kvalifiserte, gode lærere som er godt oppdatert, og som gir det kunnskapspåfyllet som fremtidens kunnskapssamfunn trenger. Vi vet at de som jobber med multifunksjonshemmede, trenger fagkunnskap i sine kommuner. Vi vet at de som er i barnevernet, trenger god fagkunnskap. Jeg kunne ramset opp mange områder. For eksempel krever planarbeidet også at man har god kunnskap, istedenfor, slik som veldig mange kommuner i dag må gjøre, å kjøpe mye av tjenestene fra konsultantselskaper. Alt dette er oppgaver kommunene driver i dag, som ville bli bedre hvis vi hadde hatt en litt annerledes kommunestruktur enn det vi har i dag.

I tillegg overfører vi flere oppgaver, og det er to typer nivåer på det. Det ene er hele oppgaver som overføres. Det andre vi gjør, er å si at vi skal gi større selvstyre på områder og mindre overprøving fra statens side.

Det er ikke slik at Høyres ordførere ikke synes dette er

bra. Jeg har møtt Høyres ordførere, og de synes faktisk at dette er bra. De mener de har fått nye oppgaver. De synes at dette kommer til å bli bra også for å styrke lokaldemokratiet. Det å ha kompetanse og kunnskap om sammenhengende områder og ikke bli overprøvd av statlig byråkrati på område etter område er det de ønsker seg mest, og det er det kommunereformen dreier seg om.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:43:54]: Statsministeren klarte ikke å nevne én konkret oppgave som skulle overføres. Det overrasker meg ikke.

Når man løfter fram f.eks. skole, er det forunderlig at det fylket i Norge som har best skoleresultater, er fylket med de minste kommunene, Sogn og Fjordane. Så at det er noen direkte sammenheng mellom skoleresultater og kommunestørrelse, er det ingen faglige belegg for. Det er bare en påstand ut i løse lufta, akkurat som med barnevernet – statsministeren vet utmerket godt at de evalueringene som er gjort av barnevernet, viser at mange av de små kommunene har kommet bedre ut enn de store kommunene. Likevel løfter man det fram, og man har ingen faglige belegg for påstanden.

Noe av det forunderlige i forslaget fra regjeringen er at man ønsker at f.eks. kollektivtrafikk skal overføres til kommunene. Da er mitt spørsmål til statsministeren: Hvordan kan det bli bedre kollektivtrafikk og samordning f.eks. rundt Stavanger når man skal splitte opp ansvaret på flere kommuner i stedet for å ha det på regionalt nivå, slik vi har i dag?

Statsminister Erna Solberg [10:44:54]: På det kan jeg svare at vi hadde et forsøk da jeg var kommunalminister som ga veldig gode resultater, og som betød at f.eks. min hjemby, Bergen, fikk et mye bedre kollektivtilbud. De fikk bl.a. en gratisbuss i sentrum som sørget for at man kunne kjøre buss mellom parkeringshusene. Man sørget for at man fikk enhetstakst innenfor Bergen kommune, noe man ikke hadde hatt før, og som gjorde at de som bodde i utkanten av kommunen, fikk lavere takst.

Man brukte mer penger på kollektivtilbudet i Bergen enn man hadde gjort før, og det har faktisk nå smittet over på fylkeskommunen, som ikke har kunnet gå ned igjen på de nivåene den hadde før. Det må ses i sammenheng med muligheten til å løse bymiljøutfordringene – det at man ikke har hatt mulighet til f.eks. å organisere kollektivtrafikken og ha ansvaret for den når man samtidig har ansvaret for å gjøre noe med bymiljøet og luftutfordringene. Det blir en «mismatch» mellom tiltakene man råder over, og det ansvaret man har på andre områder.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:46:07]: Det er et faktum at denne regjeringen startet hele kommunereformen med struktur, med å tegne kart, og så skulle oppgavene komme etter hvert. Nå har kommunene ventet i ett og et halvt år for å se hvilke oppgaver som skulle overføres fra staten og ned til kommunene. Svaret er at det ble veldig få, for de

aller viktigste oppgavene som skal overføres, overføres fra fylkene til kommunene, ikke fra staten til kommunene.

Når det gjelder oppgaver fra staten til kommunene, er det et assortert utvalg som innbefatter utslippstillatelse for grønnsaksvaskeri, støysaker som angår motorsport, skytebaner og vindmøller, idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller, ansvaret for TT-ordningen og tilskudd til drift av taubane. Det er jo de små sakene! Det er klart at kommunene har hatt store forventninger om at dette skulle være en reform der det virkelig ble overført oppgaver fra staten til kommunene, og mange er veldig skuffet.

Skuffet er også statsministerens partifelle Gunn Marit Helgesen i KS. Hun sier at dette er ikke en reform for desentralisering, men en reform for mer statlig styring. Hvordan ser statsministeren på sin partifelles og mange ordføreres reaksjon?

Statsminister Erna Solberg [10:47:18]: Jeg er uenig i sitatet fra Gunn Marit Helgesen. Jeg har også hørt henne omtale dette betydelig mer positivt enn det som kommer frem av det sitatet.

Det overføres reelt sett mange oppgaver. Ikke minst begrenser man den statlige styringen. Blant de tingene som er oppe til diskusjon, er å finne et annet snitt når det gjelder hjelpemidler. Det innebærer at helheten i omsorgstjenestene blir mer et ansvar for kommunene, og det betyr at man kan hjelpe bredere uten at man har to behandlingstanser, der kommunene ofte først må søke om å få en ny behandling innenfor det statlige hjelpemiddelområdet.

Innenfor barnevern signaliserer vi også en større overføring av ansvar, men det er del av en større faglig gjennomgang som vi har av barnevernet, der kommunene skal få et større helhetsansvar enn det de har i dag. Man bygget det statlige barnevernet for stort opp, kanskje som et svar på at vi har for mange små kommuner. Vi har nå en dobbeltbehandling av barnevernssaker, noe som betyr at vi i stedet for å bruke ressursene på tjenester bruker ressursene på å saksbehandle hvilke tjenester barn skal få. De trenger tjenestene, ikke flere byråkrater.

Presidenten: Trond Giske – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Giske (A) [10:48:44]: Jeg hørte statsministeren si at en av grunnene til at man skal slå sammen kommuner, er at man får en bedre skole. Nå er det ikke slik at kommunens størrelse er avgjørende for skolekvaliteten. Det er gode lærere, gode undervisningsmetoder, oppfølging av den enkelte elev og ikke minst tid – og nok lærere som har tid – til å følge opp hvert enkelt barn som gir gode læringsresultater.

På ett område har man faktisk foreslått en reform på utdanningssiden, og det er at store bykommuner kan overta ansvaret for de videregående skolene. Det betyr at Bergen, Stavanger, Trondheim osv. kan ta over videregående, men samtidig må Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag ha ansvaret for de videregående skolene utenfor byene. Så hvis de ti største bykommunene tar over de videregående

skolene, blir det 29 istedenfor 19 som har ansvaret for videregående.

Hvordan dette kan være en forenkling av offentlig sektor, koordinering av fagtilbudet, og hvordan dette kan sørge for at dimensjoneringen er i takt med næringslivets behov, skulle jeg gjerne hatt en forklaring på. Etter mitt syn må det føre til mer byråkrati, mer koordinering, flere skoleadministrasjoner og vanskeligere styring av en viktig sektor.

Statsminister Erna Solberg [10:49:54]: Jeg mener at gode læringsmiljø dreier seg også om at man har stor nok fagstab til å følge godt opp den faglige utviklingen i de ulike kommunene. Vi har sett av rapporter at gjennomføringen av Kunnskapsløftet har gått i veldig ulik takt og med ulik resultatoppgjør mellom kommuner, avhengig av nettopp denne støttefunksjonen som er rundt omkring i kommunene. Det er helt naturlig at den er mindre i de minste kommunene.

Så er det helt riktig at Sogn og Fjordane har bedre resultater. Sogn og Fjordane har en atypisk utvikling i forhold til resten av landet når det gjelder skolerresultater. Det skyldes nok en veldig tung og sterk skoletradisjon, men også at de har en veldig sterk samordnings- og samarbeidskultur mellom lærerutdanningen, fylket og de enkelte kommunene, som er veldig god, og som gir det miljøet som man veldig ofte mangler andre steder, men som en større kommune ville gi.

Presidenten: Geir S. Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [10:51:07]: For å kunne gjennomføre kommunereformen er det knyttet en del økonomiske virkemidler til det, såkalte belønningsordninger. De er delt inn i tre pengesekker, kaller jeg det. Det er at de får beholde inndelingstilskuddet, 15 pluss 5 år. Det er reformstøtte, begrenset oppad til 30 mill. kr, og engangskostnader, såkalte pukkelkostnader, begrenset oppad til 65 mill. kr. De to siste pengesekkene er regulert etter folketallet i de nye kommunene som kommer, mens den første, inndelingstilskuddet, er den gamle, gode kommunerammen. Da lurer jeg på finansieringen av reformen videre. Vil regjeringen finansiere reformstøtten og engangskostnaden ved ekstrasbevilgning, eller vil det tas av inndelingstilskuddet?

Statsminister Erna Solberg [10:52:04]: Bevilgningene til dette vil komme i hvert enkelt års statsbudsjett og være øremerket og synlige i statsbudsjettet.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:52:18]: Som bakteppe er det flere som har vært innom at den kanskje mest sentraliserende og strukturdrivende reformen som vi har hatt i nyere tid, er Samhandlingsreformen som de rød-grønne iverksatte. For Venstres del er det vesentlig at vi flytter

makt, og desentraliserer makt og myndighet. Nettopp derfor har vi stått på for å få på plass regioner. Jeg lurer litt på hva som er statsministerens inngang til det. For Venstres del ser vi at regioner i større grad vil være med på å skape maktbalanse i hele landet. Vi i Venstre fikk gjennomslag i fjor for nettopp å beholde regioner – mellomnivået. Hvordan ser statsministeren for seg at dette kan rigges framover?

Statsminister Erna Solberg [10:53:12]: Statsministeren har det utgangspunktet at hun har tenkt å respektere at stortingsflertallet ikke ønsker å legge ned fylkesnivået, men ønsker et regionalt nivå. Mitt utgangspunkt for å legge ned fylkesnivået er at jeg mener at det ikke finnes arbeidsoppgaver igjen på det regionale nivået som er mest naturlig at skal ligge der. Derfor synes jeg at regionsdebatten må ha et innhold, at man må diskutere hva de politikerne som sitter der, skal ha som ansvarsområde. Det må ikke organiseres fordi man skal ha et regionalt nivå, men det må organiseres fordi det at de løser de oppgavene, er det beste for innbyggerne i Norge. Det er diskusjonen, og den har jeg registrert at har vært vanskelig gjennom flere regjeringer.

Da jeg var kommunalminister, fikk jeg mange utfordringer, særlig fra Arbeiderpartiet, knyttet til at vi måtte ha en større regionalreform. Den regionalreformen ble veldig liten, den ble til slutt fylkesveiene og større ansvar for dem. For når man går inn i disse spørsmålene om hvor det er best å plassere oppgavene – hvor løser man ting best – faller det regionale nivået ofte litt igjennom.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:54:34]: Eg vil starta med å gje statsministeren velfortent ros – ros fordi ho har vore prisverdig klar på at me må førebu oss på at det grøne skiftet kjem raskare enn me trudde, men òg fordi ho så klart seier frå at det er eit ynskt skifte og eit skifte som medfører store moglegheiter, føresett at me legg til rette for at det skal skje.

Det er òg på sin plass å understreka at me i godt samarbeid har teke viktige steg for å få til eit grønt skifte på avgjerande område. Statsbudsjettet som no har verka i tre–fire månader, medfører t.d. eit større grønt skifte for transportsektoren enn noko av det me såg under dei raudgrøne.

For Venstre er det openbert at ein strategi for å bremsa utviklinga lengst mogleg er ein feilslegen strategi. Oppgåva er å bidra til at fart og retning gjer at utviklinga vert best mogleg for flest mogleg, ikkje minst å forsterka alt det spennande som alt skjer i næringslivet og i eksportindustrien. Difor er òg hovudtemaet på landsmøtet til Venstre som startar på fredag, grønt vekst.

Korleis kan me leggja til rette for det som den siste rapporten frå FN's klimapanel konkluderer med – at det kan vera berekraftig med framleis vekst, gjeve at veksten er grønt? Skal me få det til, er det avgjerande at det offentlege går i front, at meir av dei samla løyvingane til forskning fører til grønt vekst, at meir av offentleg kapital vert investert i det som har potensial til å verta lønsame grøne bedrif-

ter, og at me brukar skattesystemet til å stimulera det me vil ha meir av: fleire nye norske miljøvenlege bedrifter.

Så spørsmåla til statsministeren er, punkt 1, om ho er samd i at det å satsa på grønt vekst er det viktigaste me kan gjera i åra som kjem, og punkt 2, kva statsministeren sjølv meiner er dei viktigaste tiltaka for å få til ei grønt omstilling.

Statsminister Erna Solberg [10:56:26]: Jeg er helt enig i at det må ligge som en ramme for oss alle i den veksten vi skal ha fremover, at vi ikke skal overstige 2-gradersmålet. Det betyr at klimautfordringene må ligge som en viktig parameter i styringen av hvor den økonomiske veksten vår skal komme i årene fremover. I tillegg er Norge en olje- og gassproduserende nasjon og kommer til å være det i mange år, men veksten må vi altså hente fra nye områder. Da må den veksten hentes fra bærekraftige, langsiktige, miljømessig gode bedrifter – arbeidsplasser – fordi fremtiden krever at vi sørger for en annen sammensetning av utslippene våre.

De viktigste virkemidlene for dette er egentlig kunnskapspolitikken. Det er forskning og utvikling, det er bedriftsnære ordninger, det er å sørge for at vi har gode programmer. Regjeringen jobber selvfølgelig med den styrkingen som vi i fellesskap har gjort på BIA, på FORNY, på etablerer- og gründerprogram. Vi jobber mye med disse spørsmålene for å få det til.

Når det gjelder grønt vekst, har jeg lyst til å si at mye av det vil da også være innenfor miljømessige og biobaserte næringer. Men det er viktig å si at grønt vekst ikke bare er det, det er også vekst på områder som ikke egentlig er knyttet til energiforbruket i det hele tatt.

Jeg tror at mye av veksten i årene fremover kommer til å skje innenfor områder som bioteknologi, som helsematerieell – altså den typen teknologisk utvikling. Norge har ikke så mange komparative fortrinn på annet enn at når vi har en stor offentlig sektor, kan den offentlige sektor være en bedre innkjøper ved å være med på å skape grunnlag for nye bedrifter, og derfor skape grunnlag for innovative områder. Helsesektoren er det, omsorgssektoren er det, og vi vet at dette er et marked som kommer til å øke.

Jeg er veldig opptatt av at når vi snakker om grønt vekst, er det ikke bare den offentlige forvaltningen vi snakker om, men vi snakker om den store bredden. Men vi vil gjerne ha et samarbeid om det. Vi ser også på alle de næringene som Norge i dag er sterke på, at de må bli grønnere, f.eks. skipsfarten.

Terje Breivik (V) [10:58:29]: Takk for svaret frå statsministeren, og det er bra ho kom inn på olje- og gassbransjen.

I Dagens Næringsliv i går kunne me lesa at norske bedriftsleiarar melder om nullvekst, og spesielt er det leverandørindustrien knytt til olje og gass som slit. Men òg innanfor olje- og gassnæringa er det mogleg å gjera grep som både stimulerer leverandørindustrien som slit i dag, og som bidreg til eit grønt skifte.

Eg vil peika på to verkemiddel som Venstre er oppteke av. Det eine er å gjera det meir lønsamt å investera i enøk-

på sokkelen – eit enormt potensial – gjennom eit grønt skatteskitte for oljesektoren. Det andre er å få realisert dei unisone ynska industrien har om å få etablert eit fullskala pilotanlegg for havvind, t.d. ved at Utsirahøgda heilt eller delvis vert forsynt med elektrisitet frå havvindturbinar.

Så oppfølgingsspørsmålet er kort og godt om statsministeren i samarbeid med Venstre vil vera med på å danna grøn vekst òg innan leverandørindustrien som er knytt til norsk olje- og gassproduksjon.

Statsminister Erna Solberg [10:59:34]: I fellesskap har vi sikret at vi nå har nedsatt en grønn skattekommissjon som kommer til å gå igjennom forslagene. Vi er opp-tatt av at vi må se disse forslagene i sammenheng. Det er godt mulig at de to forslagene som Venstre nå fremmet, er riktige og fornuftige forslag å gjennomføre, men vi må se det i forhold til hva vi bruker av penger på andre områder og virkningene, altså hvor vi vil skape det beste tryk- ket. Jeg regner med at Grønn skattekommissjon vil gi oss et grunnlag til å gjøre vurderinger, f.eks. om skatteincentiver er riktig, om omlegging av avgifter også innenfor nærings- beskatningen og eventuelt petroleumskattebeskatningen for å se om det er muligheter til å vri det. Det er jo slik at det finnes spennende fremtidsprosjekter også innenfor olje- og gass- næringen, bl.a. havvind som mulig energikilde istedenfor å bruke fossile brensler. Det er spennende, men vi må vite mer, og vi må komme litt lenger enn bare til tegnebrettet med dette, før vi kan være sikre på at det er det riktige å satse på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Pål Farstad.

Pål Farstad (V) [11:00:55]: For en måned siden var jeg sammen med Trine Skei Grande på besøk hos Norsk Maritimt Kompetansesenter i Ålesund. NMK huser vel 800 høykompetanse arbeidsplasser innen maritim sektor. Hovedbudskapet til oss var at de var klar til å ta en lederrolle for ny miljøvennlig teknologi og til å ta en ledende posisjon i det nye voksende grønne markedet – nasjonalt og globalt. Kort sagt: De er på lag med framtida. Men for å få det til er de avhengige av noen nasjonale tiltak, bl.a. at ferger, kystfraktfartøy og hurtigbåter innen 2030 skal ha nullutslipp og at vi får på plass et anbudsregime knyttet til nullutslippsteknologi for nye fergeanbud så raskt som mulig, helst innen 2016. Dette er tiltak som ikke koster penger, men som stiller krav om politisk lederskap, om å tørre å satse på det grønne skiftet istedenfor gårdsdagens løsninger og teknologi.

Så mitt spørsmål til statsministeren er følgende: Vil statsministeren stå sammen med den maritime næringen for å få til det grønne skiftet?

Statsminister Erna Solberg [11:02:02]: Regjeringen jobber med den maritime strategien, også der det grønne skiftet for skipsfarten, og har bedt om innspill knyttet til den strategien og vil etter hvert konkludere hvilke tiltak som er riktigst. Det er mange tiltak, ikke minst er det muligheten for de interessante fremtidsutsiktene til batterifer-

ger. Nå har vi hatt litt problemer med den ene vi har drevet i det siste, så det er nok litt for ung teknologi til å være sikker på at vi har kommet til at ladbare batterier er svaret på fremtidig ferjedrift. Men jeg mener at det vil være en mulighet og noe vi skal jobbe mer med. Jeg tror nok vi ikke kan regne med at det blir gratis å bytte ut norske ferjer med mindre fossilt brensel og gå over til andre, det kommer nok til å koste penger. De anbudene kommer til å være dyrere, og det er alltid spørsmål om når vi treffer teknologimarkedet slik at vi ikke betaler veldig mye for noe som fort blir avleggs teknologi – og det er en av de vurderingene vi er nødt til å foreta.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:03:21]: Debatten om det grønne skiftet er ofte en debatt som handler om noe der framme. Det kompliserte, tror jeg for alle, er å være konkret om hvilke tiltak som må gjøres nå for å være med i kampen om det grønne skiftet.

Statsministeren nevner selv noen spennende områder: medisin, helse, medisinteknologi osv. Det vi erfarer, og som er den store mangelvaren for å kommersialisere den kunnskapen vi har på dette området, er mangel på kapital for å følge produktene inn i en kommersiell utvikling. Hva vil statsministeren bidra med på det området? Det er det interessant å få et svar på.

Så har Stortinget ved en rekke anledninger det siste halve året diskutert grønn vekst og muligheter innenfor begrensede områder som f.eks. grønn datalagring, teknologinøytrale, grønne meravskrivninger innenfor fornybar energi osv. Men vi hører ofte at regjeringen svarer nei på de spørsmålene som blir reist i disse debattene. Når vil regjeringen konkretisere sine tiltak når det gjelder grønn vekst, og kan vi forvente at Norge vil være ledende i å tiltrekke seg nye grønne investeringer for framtiden?

Statsminister Erna Solberg [11:04:32]: Denne regjeringen startet fra dag én med å sørge for at omskiftet startet. I vårt første budsjett la vi frem betydelig mer penger til bedriftsnær og næringslivsnær forskning. Et av de store skillene fra den forrige regjeringen til dagens regjering er nettopp denne satsingen som denne regjeringen har foretatt, sammen med våre samarbeidspartier på Stortinget, for næringsrettet forskning. Vi har økt innskuddene i Klimateknologifondet. Det gjør at vi faktisk får mer penger disponibelt til Enova, og vi jobber med hvilke strategier Enova skal ha fremover for å få frem den grønne veksten. I utgangspunktet får de noe mer penger – de pengene som Arbeiderpartiet sa nei til å gi da vi forhandlet om klimaforliket.

Vi laget i forliket før jul nye såkornfond. Vi har laget samme avskrivninger på vindkraften som Sverige har, så vi har gjort ganske mye på disse områdene allerede.

Så er det én viktig ting: Hvis vi vil ha mer kapital som bidrar til kommersialisering av produkter, kan vi ikke gjennom skattesystemet straffe privat kapital som tar risiko.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:05:52]: Det blir ofte fokusert på den store utfordringen som klimautslippene er. Det er viktig at en er opptatt av løsningene, mulighetene som ligger i omstilling og mulighetene som ligger i grønn vekst. Det kommer vi til å merke på mange områder når det gjelder næringslivet generelt, når det gjelder transport, når det gjelder fornybar energi og også når det gjelder biobaserte næringer. Der ligger det kanskje noen ekstra muligheter fordi de har det i seg at en både kan skape et nytt og sterkt næringsliv, men samtidig også bidra til å redusere klimagassutslipp betydelig.

Det er klart at det på Stortinget er en viss usikkerhet om hvor raskt regjeringen vil agere når det gjelder spørsmålet om en del av de tiltakene som trengs, for nå skal regjeringen forhandle med EU om utslippsforpliktelsene. Det er en risiko for at en skyver tiltakene og det en ønsker å gjøre, foran seg, i påvente av de forhandlingene en skal inn i med EU. Spørsmålet er vel egentlig særlig når det gjelder de biobaserte næringene, når det gjelder biogass, når det gjelder skog og når det gjelder drivhussektoren – hvordan vil regjeringen bidra til en omstilling og utvikling som må komme i gang raskt?

Statsminister Erna Solberg [11:07:08]: Det er slik at rammene frem til 2030 og hvor store kutt som må tas, særlig i den ikke-kvotepliktige sektoren for Norges vedkommende, skal vi forhandle med EU om. Det betyr ikke at vi ikke gjennomfører tiltak. Vi gjennomfører tiltak. Vi har bl.a. sendt ut forslag om gunstigere avskrivningsregler for vindkraft på høring. Vi har sørget for at vi har mer penger til klima- og skogsatsingen internasjonalt. Vi har sørget for 10 mill. kr til biogasstrategi, tilskudd til pilotanlegg og til forskning – vi jobber med en biogasstrategi for å komme frem med det. Vi har i bymiljøavtalene en ny satsing. Mange av disse tingene har vi startet på allerede. Det er sånn at med det statsbudsjettet som er lagt frem nå, vil det vise seg at for første gang går faktisk utslippene fra privatbilismen i Norge ned som en konsekvens av budsjettet i forhold til de foreløpige estimatene som ble gitt da vi foretok budsjettendringene. Så det er ikke sånn at vi ikke gjør positive ting, men vi kan helt sikkert gjøre mer.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:08:34]: Da forlater vi kosetimen og går tilbake til spørretimen.

Under den rød-grønne regjeringen ble barnefamilier fra Afghanistan ikke returnert til internflukt. Forholdene for barn ble vurdert som for farlige, og siden det har sikkerhetssituasjonen i landet blitt enda verre. FNs høykommissær for flyktninger er veldig klar i sine advarsler mot å sende barnefamilier med tvang til Afghanistan og mener det bare kan skje i tilfeller hvor den enkelte familie har sterke og etablerte nettverk rundt seg.

I spørretimen 14. januar opplyste statsministeren at det heller ikke under nåværende regjering sendes barnefamilier til internflukt i Afghanistan. Statsministeren kunne forsikre «at det ikke skal være returnert noen barnefamilier på internflukt».

27. mars falt det en dom i Oslo tingrett som viser det motsatte. Den ble gjengitt på TV2 i dag. Der framgår det at en familie ble sendt ut av Norge, henvist til internflukt i Afghanistan, 15. november 2014. En rekke andre rapporter viser også at det statsministeren sa, var feil. Politidirektoratets egen rapportering til Justisdepartementet viser at 42 lengeværende barn ble sendt til Afghanistan i fjor. PU oppgir ifølge Vårt Land at mer enn 110 mindreårige ble sendt til Afghanistan i fjor.

Det statsministeren sa til Stortinget i januar, var åpenbart ikke riktig. Vil statsministeren nå erkjenne at hennes regjering har endret den norske politikken og at det har blitt sendt barnefamilier til internflukt i Afghanistan det siste året?

Statsminister Erna Solberg [11:10:19]: Det er riktig at jeg 14. januar ga et litt omtrentlig svar, som var at «UNE har praktisert at man ikke sender tilbake personer på internflukt.» Det gjorde jeg i et spørsmål fra representanten Toskedal. Derfor sendte jeg også brev til representanten Toskedal 5. februar hvor jeg presiserte at UNE har opplyst at ingen har blitt sendt tilbake i strid med UDIs anbefaling etter at den kom. Det var det jeg mente å si da jeg opplyste at ingen er returnert i strid med UDIs praksisforeleggelse etter at den kom 1. juli 2014. Dommen viser faktisk at det er riktig. Den gir en vurdering av dette som viser at den tilbakesendelsen er i tråd med praksisforskriften.

Audun Lysbakken (SV) [11:11:07]: Det var altså ikke det statsministeren sa i Stortinget 14. januar. Da sa hun at det ikke ble returnert barnefamilier på internflukt.

Det er riktig at det ikke er i strid med UDIs anbefalinger, men det er i strid med FNs høykommissærs anbefalinger, og også med de anbefalingene vi får fra afghanske myndigheter. Det har blitt mer og mer åpenbart at den åpningen for returer til Afghanistan regjeringen har snakket om, aldri fant sted i realiteten. Det betyr at returavtalen med Afghanistan settes under press, sånn som vi har sett på afghanske myndigheters reaksjon på bl.a. saken med ni år gamle Farida fra Dokka, som ble gjengitt i Dagbladet i går.

Den viktigste grunnen til ikke å sende barnefamilier til internflukt i Afghanistan nå, er de forferdelige forholdene for barn, som høykommissæren har pekt på og advarer sterkt mot. Disse FN-rådene fulgte Jens Stoltenberg og Grete Faremo, som ikke er kjent for sin raushet overfor asylbarn. Erna Solberg og Anders Anundsen følger dem ikke. Hva er det Erna Solberg vet, som FNs høykommissær ikke vet?

Statsminister Erna Solberg [11:12:15]: Det er slik at i august 2013 ble det åpnet for retur av barn til Afghanistan, men det ble ikke gjennomført returer før vi var kommet ut i 2014. Det som har vært praksis, er i tråd med praksisskrivet – spørsmålet som ble adressert i spørretimen 14. januar, var knyttet til UDIs praksisskriv – og det at jeg i én setning var litt unøyaktig, rettet jeg opp overfor spøreren etterpå, som er det tradisjonelle når man ser at man av og til ikke svarer helt juridisk eksakt på spørs-

mål i en muntlig spørretime. Derfor opplyste jeg også om dette.

Det er sånn at den dommen som representanten henviser til, går nøyaktig gjennom hva som har skjedd i denne saken, og den viser at denne familien har et nettverk i Kabul, at de voksne har bodd i Kabul, og at de har en mulighet til å livnære seg der. Det er grunnlaget for at også staten vant frem i retten, hvor det står at man er i samsvar med de prinsippene som lå i UDIs praksis. Det er det vi forholder oss til.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Karin Andersen.

Karin Andersen (SV) [11:13:37]: Denne regjeringen startet med å sende ut lengeværende asylbarn til Afghanistan med tvang. Det har ikke skjedd før, selv om avtalen som gjorde det mulig, var på plass. Det er fordi situasjonen var svært alvorlig i Afghanistan og, som FN skriver i sine brev, barn er spesielt utsatt i Afghanistan. De er utsatt for vold, og ikke minst er jentene svært utsatt for tvangsekteskap og seksuelle overgrep. I tillegg til det er sikkerhetssituasjonen blitt veldig mye vanskeligere i Afghanistan det siste året. Det betyr at den muligheten regjeringen har brukt til å sende barnefamilier ut, har skjedd når situasjonen har blitt verre. Kan statsministeren vise til én eneste informasjonskilde – fra FN, Afghanistan eller menneskerettighetsorganisasjoner – som kan dokumentere at det har blitt tryggere å sende barnefamilier dit nå enn det var før?

Statsminister Erna Solberg [11:14:50]: Som representanten Andersen opplyste, ble det åpnet for retur av barn av den forrige regjeringen, men det ble ikke gjennomført. Dette ble altså gjort i begynnelsen av august i 2013. Jeg går ut fra at den forrige regjeringen, da de åpnet for retur av barn, foretok en vurdering selv om de ikke gjennomførte returen.

Etter det er det faktisk slik at vurdering av beskyttelsesspørsmål – vurdering av forfølgelsesspørsmål – ikke er et politisk spørsmål, det er en vurdering som gjøres av UNE basert på de generelle prinsippene. Når man har opphevet utsendelsesforbudet fra tidligere, har man åpnet for utsendelse av barn til Afghanistan.

Presidenten: Geir S. Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir S. Toskedal (KrF) [11:15:40]: Dette er veldig kompliserte saker – det er lett å forstå – og det er vanskelig både å se konsekvenser og tenke ut hva som er riktig politikk. Så jeg takker for brevet og oppklaringen som kom etter spørsmålet sist gang.

Men nå er det en litt ny situasjon på bakgrunn av det UDI har sagt og på bakgrunn av den rettsaken som vi leser om i dag. Nå blir mitt spørsmål: Har dette ført til noen endring i praksis, eller vil det føre til noen endring i praksis?

Statsminister Erna Solberg [11:16:16]: Utlendings-systemet styres jo sånn at eventuelt praksisforslag fra UDI

om endringer vil komme fra UDI til behandling i Justisdepartementet. Etter den praksisendringen som kom, som UNE hadde praktisert over lengre tid, og som Justisdepartementet ga en godkjenning til for et par måneder siden, har det ikke kommet nye initiativ for å endre på praksis. Så nå er praksis helt klar og tydelig, også ved skrivet fra Justisdepartementet, det som var UDIs praksisforelegg i fjor.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [11:17:04]: Som politikere bør vi være opptatt av at valgene og beslutningene vi tar, er etisk og moralsk forsvarlige, at det vi gjør, er anstendig i vår samtid og vil bli bedømt som anstendig også i ettertid.

Justisministeren har beklaget at en klar politikkenning ikke ble satt ut i livet. Vi vet ikke om systemsvikten har rammet enkeltindivider uriktig, og om asylbarn er sendt ut, f.eks. til Afghanistan, uten at disse asylbarna skulle ha blitt sendt ut.

Mener statsministeren at det anstendige er å få sjekket om systemfeilen har rammet individer uriktig, og eventuelt, om så har skjedd, rette opp feilen?

Statsminister Erna Solberg [11:17:50]: Representanten stiller nå et spørsmål der det er pågående samtaler mellom fire partier, og der jeg føler at svaret ligger i de samtalene de fire partiene har.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [11:18:15]: Vi er klar over at det foregår samtaler, men dette berører ting som denne salen tidligere har behandlet, og som den nå også for så vidt drøfter, og det er saker som er utsatt ganske betydelig. Det er en del spørsmål som skaper litt stuss. Det ene av dem er fire og et halvt års botid i Norge for de lengeværende barna som eventuelt får sine saker behandlet på nytt. Her har det tidligere vært en forståelse om en kortere tidsperiode, tre og tre og et halvt år, og det har også vært slik at en har sagt at det ikke skal settes et konkret årstall, fordi en må vurdere den konkrete tilknytningen som et barn har til Norge. Problemet med å sette fire og et halvt år er at da mister en den muligheten til en konkret vurdering av et barns tilknytning til Norge, og en kan dermed komme i den situasjonen at enkelte barn som har en sterk tilknytning, men ikke har fire og et halvt år, ikke får sin sak vurdert på nytt. Det har vært et krav fra Kristelig Folkeparti bl.a. om å se videre på det. Er det noe som statsministeren og Høyre og regjeringen er opptatt av?

Statsminister Erna Solberg [11:19:31]: Jeg vil igjen vise til at det foregår samtaler mellom fire partier om forståelsen av det samarbeidet og den avtalen vi har. Når det gjelder spørsmålet om fire og et halvt år, har jeg registrert at det står i krav fra enkelte partier, og at det står i mediespekulasjoner knyttet til det. Så er den ene forskriften som vi laget, den midlertidige instruksjonen som ble laget før påske, knyttet til å sikre at familiene får informasjon

om at de har mulighet til å levere omgjøringsbegjæring etter det nye regelverket, og at de har muligheten til å søke engangsløsningen. Det er en sikkerhet for at alle har informasjon, slik at de kan dra nytte av de nye reglene som dette regjeringssamarbeidet har ført til, og at det vedtaket de har fått basert på rød-grønn politikk, ikke lenger nødvendigvis er det som blir gjeldende for deres situasjon. Men om det er noen endelig løsning, vil jeg ikke si noe om, for det spørsmålet blir det altså snakket om.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Marianne Marthinsen (A) [11:21:02]: Lavere lønnsvekst, lavere oljeinvesteringer, lavere renter, økt arbeidsledighet – det er framtidsutsiktene som de aller fleste økonomer ser for seg for norsk økonomi. Vi så senest et eksempel på det i DN i går, hvor 25 makroøkonomer svarte på en spørreundersøkelse som avisen hadde gjennomført.

Etter at denne regjeringen tiltrådte, har farten i økonomien avtatt, sysselsettingsveksten er svakere, og arbeidsledigheten har økt. Regjeringens svar på det så langt har vært å gjøre det mer kostbart å permittere ansatte framfor å gå til oppsigelser. Som følge av det har flere mistet jobben, og bedriftene mister verdifull kompetanse. Ifølge Norsk Industri kunne så mange som 3 000 ansatte i deres bedrifter blitt permittert istedenfor å miste jobben i fjor. I stedet har regjeringen gjort det til sin hovedprioritet å kutte skattene for landets mest velstående, skattekutt som regjeringen ikke har kunnet godtgjøre bidrar til annet enn vekst i forskjeller.

Med den situasjonen som vi ser i norsk arbeidsliv nå, vil statsministeren og regjeringen, som Arbeiderpartiet har gjort i våre alternative budsjetter, reversere innstramningen som denne regjeringen gjorde i permitteringsregelverket?

Statsminister Erna Solberg [11:22:27]: Med den introduksjonen som representanten hadde i spørsmålet sitt, tror jeg at jeg føler behov for å stille spørsmål tilbake til Arbeiderpartiet: Er det sånn at Arbeiderpartiet nå har tenkt å si at den økonomiske utviklingen med fall i investeringer og oljeprisen er denne regjeringens skyld? For det var det man forsøkte å implisere i den måten man stilte spørsmålet på. Det er greit hvis Arbeiderpartiet kan være ærlige på at det er det de har tenkt å drive politisk propaganda på i årene fremover.

Det vi har sagt, er at det kommer en omstilling mot en ny normal. I en omstillingsfase er det naturlig at man også sørger for at arbeidskraft ikke holdes igjen i én sektor, men beveger seg over til andre sektorer. Det vi har sett, er at bedrifter som har manglet arbeidskraft, f.eks. ingeniører, nå endelig får det som en del av omstillingen. Derfor har vi ment det var riktig at vi hadde permitteringsregler som ikke holdt igjen arbeidskraft som det var behov for i andre sektorer. Jernbaneverket melder f.eks. nå at de endelig får nok ingeniører. Det er bra, for vi skal bygge mer jernbane, og da trenger vi faktisk de folkene som skal være med på å planlegge det. Det har vært en mangel i store deler av offentlig sektor.

Det regjeringen har sett, er at vi nå, i tillegg til overgangen til en ny normal, er inne i en akutt vanskeligere situasjon på grunn av de lave oljeprisene. Derfor har vi i brev til partene etter at partene har spurt oss, også signalisert at vi vil reversere innstramningen i permitteringsreglene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Bakgrunnen for det er at vi nå er inne i en situasjon som viser også mer sesongmessig endring, og sannsynligvis vil vi ligge på et lavere nivå på kortere tid. Men det endrer ikke behovet for å si at vi er i en omstilling også mot den nye normalen. Derfor er det viktig at vi ikke låser arbeidskraft. Men på noen bedrifter vil det være viktig at vi kan beholde kompetansen og arbeidskraften fremover, f.eks. vil det bli mer oppdrag knyttet til Johan Sverdrup.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [11:24:29]: Jeg tror vi kan slå fast at statsministeren overtolker mitt spørsmål hvis hun i det hørte at jeg forsøkte å legge skylden for oljeprisutviklingen på regjeringen. Det kan hun ta helt med ro. Det er et faktum at vi står oppe i den situasjonen nå, og mitt spørsmål dreier seg om hvordan regjeringen responderer på det.

Så har vi også registrert at arbeidsministeren har invitert til dialog med partene om permitteringsregelverket, og at statsministeren nå går langt i sitt svar i å varsle en reversering. Det er bra, fordi det har en samlet arbeidstaker- og arbeidsgiverside lenge etterlyst.

Da blir mitt oppfølgingsspørsmål: Erkjenner statsministeren nå at regjeringens svekking av permitteringsregelverket var et feilsteg?

Statsminister Erna Solberg [11:25:22]: Tvert imot, som jeg sa, var det riktig. Når oljeinvesteringsfallet kom, som først og fremst er signaler om den nye normalen med lavere investeringstakt fremover, er det viktig at vi også sørger for at arbeidskraften er mobil, og at vi får fylt de hullene som vi i mange år har sett har manglet det andre steder, og at ikke bedrifter beholder arbeidskraft på det offentliges regning, på skattebetalernes regning, som andre deler trenger.

Som vi sa hver gang dette ble diskutert i Stortinget, vil vi vurdere utviklingen fortløpende. Den utviklingen har altså endret seg, særlig på grunn av oljeprisfallet, som har forverret situasjonen betydelig. Det gjør det nå naturlig å gjøre endringer i permitteringsreglene. Når LO og NHO i slutfasen av sitt lønnsoppgjør sendte brev til regjeringen om forespørsel om en slik vurdering, svarte vi positivt også på at vi i revidert nasjonalbudsjett vil gjøre dette, og dette ble offentliggjort fredag før påske.

Presidenten: Det blir ett tillegsspørsmål – fra Else-May Botten.

Else-May Botten (A) [11:26:26]: Den økonomiske situasjonen er krevende for stadig flere. I DN i går sto det på forsiden: «Nå kommer nedturen» og «full brems». Det kan vi fra Vestlandet skrive under på. Skip går i opplag, sjøfolk permitteres, og leveringingen av skip fra norske verft

blir utsatt. Etter en besøksrunde på fire verft med LO-lederen på Søre Sunnmøre var tilbakemeldingen veldig entydig: Veldig mange har allerede måttet bli permittert, og flere skal bli det. Da er det viktig å lytte til partene, som har vært veldig tydelige i signalene til regjeringen om at dette må man gjøre noe med. Det høres ut som om ting er på gang her, og det er veldig bra. Men da har jeg et spørsmål til statsministeren: Hvor er regjeringens handlekraft til politisk å levere en aktiv næringspolitikk for å møte det oljeomslaget som vi nå står overfor, og ikke møte det med en situasjon med høyrenøytralitet?

Statsminister Erna Solberg [11:27:31]: Vi har ført en aktiv næringspolitikk fra dag én i regjeringen. Det er derfor vi har økt betydelig alle instrumentene for forskning relatert til næringslivet. I motsetning til den forrige regjeringen satser denne regjeringen på å løfte vår forskningskompetanse, sørge for at bedriftene får bedre tilgang på forskningsmidler og får bedre samarbeid med forskningsinstitusjonene. En viktig del av regjeringens næringspolitikk er å sørge for at vi styrker dagens bedrifter med nye produkter, at de møter nye markeder, men samtidig å sørge for at de nye bedriftene har gode rammebetingelser, slik at vi også får helt nye områder, f.eks. grønn vekst, som vi

har snakket om tidligere i spørsmålet fra representanten fra Venstre.

Aktiv næringspolitikk er noe regjeringen driver med hele tiden. Hvis det er slik at vi skal snakke om selektiv næringsstøtte som alternativet til det, vil jeg si at selektiv næringsstøtte er kanskje ikke den beste ideen for å skape de nye bedriftene. Den beste ideen for å skape de nye bedriftene er å stimulere til konkurranse gjennom forskningsmidler til de bedriftene som har de beste ideene, og å sørge for at vi har et godt kunnskaps- og kompetansenivå generelt i Norge.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme.

S a k n r. 2 [11:28:51]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.29.
